

Cumartesi
Cuma
Perşembe
Çarşamba
Salı
Pazartesi
Pazar Günü
Gerçekten de
Kutsal mı?

Joe Crews

Is Sunday Really Sacred?
Turkish translation

Telif hakkı © 2013, 2024
yazan Lu Ann Crews
Tüm hakları Saklıdır.

Yayımlayan:
Amazing Facts International
P.O. Box 1058
Roseville, CA 95746-8058
800-538-7275

www.AmazingFacts.org
www.AmazingFactsTürkiye.com

Pazar Günü Gerçekten de Kutsal mı?

Joe Crews

İçindekiler

1. Yanlış Bir Dönüş	2
2. Kapalı Zihinler ve Çoğunluk İktidarı	4
3. Pazar Günündeki Diriliş	7
4. Gerçek Şabat'ı Tespit Etmek	9
5. Yahudi Yetkililerden Korkulması Nedeniyle	12
6. Korint'te Pazar Günü Tapınması Yok	15
7. Pavlus'un En Uzun Vaazı	17
8. Eftihos Neden Kiliseden Ayrıldı?	21
9. Tapındıkları Gün	24

Birinci Bölüm

Yanlış Bir Dönüş

Davut'un en güzel dualarından biri Mezmurlar 43:3'te yazılıdır. "Gönder ışığını, gerçeğini, yol gösterebilir bana, senin kutsal dağına, konutuna götürsünler beni."

Tanrı'nın Sözü'nü anlamak için aynı içten dilek, gerçeği arayan her samimi kişinin yüreğinde olmalıdır. Öğrenmeye ve itaat etmeye istekli olmak, Kutsal Ruh tarafından aydınlatılmayı bekleyen herkesi karakterize etmelidir. Böyleleri için şu güzel vaat yerine gelecektir. "Ne mutlu doğruluğa acıkıp susayanlara! Çünkü onlar doyurulacaklar" (Matta 5:6).

Ancak Tanrı duamızı yanıtladığında ona itaat etmeye niyetimiz yoksa, gerçek için dua etmenin hiçbir yararı yoktur. Tanrı'nın bize en büyük lütuflarından biri O'nun Sözü hakkında bilgi vermesidir ve bir insanın yapabileceği en küstahça şey ise, Tanrı'nın isteğini anlamak için dua ettikten sonra, yanıt geldiğinde hangi nedenle olursa olsun O'na itaat etmeyi reddetmektir.

Birçok insan, deneyimlerini Söz'ün gerekliliklerini karşılayacak şekilde O'nu

yükseltmek yerine, Kutsal Kitap'ı kendi zayıf ve güçsüz deneyimlerine uydurmak için aşağı çekmekten suçludur. Gerçeğin tek bir büyük belirleyici testi vardır ve o da Kutsal Kitap'tır. Her dinsel düşünce, okuduğumuz her kitap ve dinlediğimiz her vaaz, esinlenilmiş Kutsal Yazılar'ın yanılmaz kuralıyla ölçülmelidir. Çocukken bize ne öğretildiği, çoğunluğun ne düşündüğü ya da duygularımızın bizi ne düşünmeye ya da inanmaya yönelttiği önemli değildir. Bu faktörler mutlak gerçeğin testi olarak geçersizdir. Nihai soru cevaplanmalıdır: Tanrı Sözü bu konuda ne diyor?

Bazı insanlar inandıkları şeyde samimi olurlarsa Tanrı'nın onları kabul edeceğini ve kurtaracağını düşünürler. Ancak samimiyet tek başına yeterli değildir. Kişi hem samimi olup hem de içtenlikle yanılabilir. Birkaç yıl önce Florida'daki West Palm Beach'e gittiğimi hatırlıyorum. En azından oraya gittiğimi sanıyordum. Geceydi ve uzunca bir süredir herhangi bir yol işareti görmemiştim. Birden arabamın farları "Belle Glade'e 22 km" yazan bir tabela gösterdi. Yüreğim ağzıma geldi ve West Palm Beach'ten ters yönde gittiğimi fark ettim. Yanlış yoldaydım. Kimse o gece benden daha

samimi olamazdı fakat ben içtenlikle yanılmıştım. O an, bir şekilde ileride bir yerlerde West Palm Beach'i bulabileceğimi düşünerek yola devam edebilirdim. Ama bunun yerine arabayı geri döndürdüm ve yanlış yola saptığım yere geri dönerek West Palm Beach'e giden doğru yola girdim. Yapılacak tek doğru şey buydu.

İkinci Bölüm

Kapalı Zihinler ve Çoğunluk İktidarı

Tanrı Sözü'nün, düzeltilmeye istekli olanlara söyleyeceği çok şey vardır. En çok acınacak kişiler kapalı zihinlere sahip olanlardır. Kişisel görüşlerinden farklı olan her türlü bilgiye karşı direneceklerdir. Zihinleri çoktan şekillenmiştir ve gerçekler tarafından rahatsız edilmek istemezler. Bu durum özellikle Şabat konusunda geçerlidir.

İnsanların birçoğu haftanın hangi gününün kutlanacağı konusunda kalıtımsal görüşlere sahiptir ve başka herhangi bir bakış açısına objektif olarak bakmayı çok zor bulurlar. Pek çoğu On Emir'den birinin haftanın yedinci gününün tutulmasını gerektirdiğini bilir. Yedinci günün cumartesi olduğunu da bilirler. Yine de Tanrı'nın emrettiğinden farklı bir günü kutlama geleneğini

bilinçli bir şekilde sürdürmektedirler. Kutsal Kitap'ta herhangi bir emir bulunmayan haftanın ilk günü olan pazar günü tapınırlar.

Peki onlar bunu neden yapıyorlar? Pazar gününü kutsal sayanların çoğu, yetiştikleri toplumdaki dindar çoğunluğun uygulamasını kabul ederek, bu kadar çok kişi bunu yaptığı için doğru olması gerektiğini varsaymaktadır. Bu güvenli bir tespit midir? Dinsel konularda çoğunluk daima haklı mıdır?

Kutsal Kitap bu sorulara açıkça hayır yanıtını verir. Mevcut tüm bilgi kaynakları, en azından dinsel konularda çoğunluğun her zaman yanıldığını ortaya koymaktadır. İsa'nın kendisi şöyle demiştir: "Nuh'un günlerinde nasıl olduysa, İnsanoğlu'nun günlerinde de öyle olacak" (Luka 17:26). Tufandan kurtulmak için gemiye sadece sekiz kişi binmişti. Mesih, dünyanın sonunda sadece benzer bir azınlığın kurtulacağını öğretmiştir. O şöyle demiştir: "Dar kapıdan girin. Çünkü yıkıma götüren kapı geniş ve yol enlidir. Bu kapıdan girenler çoktur. Oysa yaşama götüren kapı dar, yol da çetindir. Bu yolu bulanlar azdır" (Matta 7:13, 14).

Birçok ünlü müjdecî ve teolog da dâhil olmak üzere, bugün Hıristiyanların büyük çoğunluğunun

yedinci gün Şabat'ı yerine Güneş Günü'nü tuttukları son derece doğrudur. Bu gerçek bu kadar fazla etkili olmamalıdır. Kendi başına ele alındığında, Mesih'in sözleri ışığında, bir uyarı bayrağı kaldırmalıdır. Hakikat hiçbir zaman kitleler arasında popüler olmamıştır ve geçmiş tüm çağlarda olduğu gibi bugün de çoğunlukta olanlar gerçeği aramaktan çok, yaşamak istedikleri gibi yaşamalarına izin verecek pürüzsüz, kolay, rahat bir din aramaktadırlar.

O hâlde Şabat gerçeğinin testi ne olmalıdır? Sadece ve sadece tek bir şey: Tanrı'nın Sözü. Ne yazık ki, milyonlarca kişi bu konuda Kutsal Kitap'ı hiç incelememiştir. Bu çoğunluk grubunun pazar günü tutma uygulamasını test etmemizi ve doğru olup olmadığını öğrenmemizi öneriyorum. Eğer Kutsal Kitap'a uygunsa, o zaman hepimiz bunu kabul etmeli ve her pazar gününü sadakatle tutmalıyız. Eğer Kutsal Yazılar bunu desteklemiyorsa, o zaman Efendimiz'in tutmamız için onayladığı günü bulana kadar Söz'ü özenle araştırmalıyız.

Bu konuya yaklaşmak için bildiğim en doğru yol, Kutsal Kitap'ın haftanın ilk günü hakkında söylediği her şeye bir göz atmaktır. Yeni Ahit'te pazar gününe atıfta bulunan sadece sekiz metin

vardır ve bu ayetleri titizlikle inceleyerek, dikkate alınması gereken tüm kanıtların önümüzde olduğundan emin olabiliriz. Haftanın ilk gününün kutlanmasıyla ilgili Kutsal Kitap'ta herhangi bir yetki varsa, bu yetkinin bu ayetlerden birinde bulunması gerekir.

Bu tür kapsamlı bir çalışmanın sonuçlarıyla yüzleşmeye istekli miyiz? İşte burada önyargılarımız sınanacak! Bu objektif araştırmanın ortaya çıkaracağı her şeye zihnimizi tamamen açabilir miyiz? Bunlar hileli sorular değil. Kişisel olarak, hangi günün Şabat olduğu umurumda değil. Kutsal Kitap bunu öğretiyorsa, pazartesi, perşembe, cuma ya da pazar günlerini memnuniyetle tutarım. Uzun zaman önce bir Hıristiyan olmaya ve duygularım ne olursa olsun Tanrı Sözü'nü nereye götürürse götürsün takip etmeye karar verdim. Kutsal Kitap'ta emredilen gün olduğu sürece hangi günü kutsal tuttuğum benim için fark etmez! Yeni Ahit'te haftanın ilk gününden bahseden her bir referansı incelemeye başladığımızda umarım siz de aynı şekilde hissedersiniz.

Üçüncü Bölüm

Pazar Günündeki Diriliş

Şimdi gelin ilk Müjde'yle başlayalım. Matta şöyle yazmıştır: “Şabat Günü’nü izleyen haftanın ilk günü, tan yeri ağarırken, Mecdelli Meryem ile öbür Meryem mezarı görmeye gittiler” (Matta 28:1). Burada Şabat Günü’nün haftanın ilk günü olamayacağına dair çok ilginç bir kanıt vardır. Bu kayda göre, ilk gün başlarken Şabat bitiyordu.

Bunlar birbirini izleyen iki gündür. Kutsal Yazılar’a dayanarak hiç kimse pazar gününü Şabat olarak adlandıramaz. Bu hem akıl karıştırıcı hem de Kutsal Kitap’a aykırı olur. Matta’nın tanıklığının özü, kadınların Şabat’ın ertesi günü şafak vakti geldikleri ve İsa’nın çoktan dirilmiş olduğunu gördükleridir. Bu, birkaç ayrıntı daha ekleyen bir sonraki Müjde’yle mükemmel bir uyum içindedir. Markos’un, şafağı “güneşin doğuşu” ile eş tuttuğuna dikkat edin. Şöyle yazmıştır: “Şabat Günü geçince, Mecdelli Meryem, Yakup’un annesi Meryem ve Salome gidip İsa’nın cesedine sürmek üzere baharat satın aldılar. Haftanın ilk günü sabah çok erkenden,

güneşin doğuşuyla birlikte mezara gittiler. Aralarında, ‘Mezarın girişindeki taşı bizim için kim yana yuvarlayacak?’ diye konuşuyorlardı” (Markos 16:1-3).

Bu paralel Müjde anlatıları, Matta’nın “haftanın ilk günü, tan yeri ağarırken” sözlerinin anlamı konusunda ortaya çıkan yaygın bir yanlış anlamayı açıklığa kavuşturmaktadır. Bazıları bunu cumartesi akşamı güneş batmadan hemen önce olarak yorumlamıştır. İbranice hesaplamaya göre Şabat’ın bitişi günbatımında gerçekleştiğinden, kadınların günbatımında ilk gün başlamadan hemen önce geldiklerini varsayarlar.

Burada metni metinle karşılaştırmanın değerini görüyoruz. Markos’un sözleri, kadınların cumartesi gecesi gelip mezarı boş buldukları görüşünü imkânsız kılmaktadır. Aynı kadınların pazar sabahı güneş doğarken geldiklerini, ama “Taşı kim yuvarlayacak?” sorusunu sorduklarını söyler. Açıkçası, eğer bir gece önce orada bulunmuş ve boş bir mezar bulmuş olsalardı, taşın kapıdan çoktan kaldırılmış olduğunu bilirlerdi. Bu nedenle, Matta’nın “tan yerinin ağarması” ifadesinin pazar sabahı gün doğumundaki erken sabah ziyaretine atıfta bulunduğunu açıkça anlayabiliriz.

Yeni Ahit'te ilk güne yapılan üçüncü atıf Markos 16:9'da yer alan basit bir anlatımdır: "İsa, haftanın ilk günü sabah erkenden dirildiği zaman önce Mecdelli Meryem'e göründü. Ondan yedi cin kovmuştu." Burada çok az yoruma ihtiyaç vardır, çünkü ayet sadece pazar sabahı erkenden dirilişle ilgili aynı öyküyü tekrarlamaktadır. Dikkat edilmesi gereken önemli nokta, bu metinlerin hiçbirinde haftanın ilk gününün kutsal olduğuna dair bir şey söylenmemesidir. Dirilişin onuruna o günün kutlanacağına dair hiçbir ima yoktur.

Dördüncü Bölüm

Gerçek Şabat'ı Tespit Etmek

Diriliş olaylarının en eksiksiz betimlemelerinden biri Luka İncili'nde bulunur ve burada haftanın ilk gününe yapılan dördüncü göndermeyi okuruz. "(Armatyalı Yusuf) Pilatus'a gidip İsa'nın cesedini istedi. Cesedi çarımhtan indirip keten beze sardı, hiç kimsenin konulmadığı, kayaya oyulmuş bir mezara yatırdı. Hazırlık Günü'ydü ve Şabat Günü başlamak üzereydi" (Luka 23:52-54).

Daha fazla okumaya başlamadan önce, bu çarımha gerilme gününün ilhamla yapılan

tanımını dikkatle inceleyelim. Hıristiyanların büyük çoğunluğu bu olayların şimdi Kutsal Cuma olarak adlandırdığımız günde gerçekleştiği konusunda hemfikirdir. Bu gün “Hazırlık Günü” olarak adlandırılır, çünkü yaklaşan Şabat için özel düzenlemelerin yapıldığı bir zamandı. Aslında metinde çok basit bir şekilde “Şabat yaklaşıyordu” diye belirtilmektedir. Bu, bir sonraki günün yaklaştığı anlamına gelir.

İsa'nın öldüğü gün başka neler oldu? “İsa'yla birlikte Celile'den gelen kadınlar da Yusuf'un ardından giderek mezarı ve İsa'nın cesedinin oraya nasıl konulduğunu gördüler. Evlerine dönerek baharat ve güzel kokulu yağlar hazırladılar. Ama Şabat Günü, Tanrı'nın buyruğu uyarınca dinlendiler” (55 ve 56. ayetler).

O uğursuz Cuma gününün geri kalanında, inançlı kadınlar mesh etme malzemelerini satın aldılar ve pazar sabahı mezara yapacakları ziyaret için daha fazla hazırlık yaptılar. Sonra, günbatımında Şabat başlarken, “buyruk uyarınca Şabat günü dinlendiler”. Bu, söz konusu kutsal günün Fısıh Bayramı ya da haftanın herhangi bir gününe denk gelebilecek başka bir bayram Şabat'ı değil, On Emir'deki belirli haftalık Şabat olduğunu gösterir.

Bir sonraki ayet kadınların Şabat'ı izleyen gün ne yaptıklarını anlatır. “Kadınlar haftanın ilk günü, sabah çok erkenden, hazırlamış oldukları baharatı alıp mezara gittiler. Taşı mezarın girişinden yuvarlanmış buldular” (Luka 24:1, 2).

İlk olarak, kadınların diriliş günü normal işlerini yapmak için geldiklerini görüyoruz. Modern kiliseler haftanın o ilk gününü Paskalya Pazarı olarak adlandırırlar. İsa'nın o sabahın erken saatlerindeki karanlıkta dirildiğine hiç şüphe yoktur. Müjde'de anlatılanların hiçbirinde kadınların ya da başka herhangi birinin dirilişin gerçekleştiği güne herhangi bir kutsallık atfettiğine dair bir kanıt yoktur.

Luka'nın o olaylı hafta sonuyla ilgili anlattıkları, gerçek yedinci gün Şabatı'nın yerinin hâlâ tam olarak belirlenebildiğini hiçbir şüpheye yer bırakmayacak şekilde kanıtlamaktadır. Cuma, cumartesi ve pazar olmak üzere birbirini izleyen üç gün boyunca yaşanan olayları anlatır. İsa hazırlık gününde ölmüştü ve Şabat günü yaklaşıyordu. Hıristiyanlar artık bu günü Kutsal Cuma olarak adlandırmaktadır. Ertesi gün “buyruk uyarınca” Şabat günüydü. Emir açıkça “yedinci günün Tanrı'nın Şabatı olduğunu” belirttiğine göre, bu Şabat cumartesi olmalıydı.

İsa'nın, Şabat günü tıpkı Kendi yaratış işinden Şabat günü dinlendiği gibi, kurtarış işinden de Şabat günü mezarda dinlendiğini belirtmek çok ilginçtir.

Şabat'ı takip eden gün İsa dirildi. Günümüzde bu gün Paskalya Pazarı olarak anılmaktadır, ancak Kutsal Kitap bu günü "haftanın ilk günü" olarak tanımlamaktadır. Tüm Hıristiyanlığın bağlı olduğu bu tartışılmaz tarihsel gerçekler ışığında, hiç kimse gerçek Şabat'ı bilmediğini iddia edemez. Kutsal Cuma ile Paskalya Pazarı arasındaki gündür. Luka'nın kaydı, bu üç günün kronolojik olarak öyle kusursuz bir anlatımıdır ki, en sade ve eğitimsiz kişiler bile Kutsal Kitap'taki yedinci günü modern takvimimizde bulabilir.

Şimdi Yeni Ahit'in Pazar günüyle ilgili beşinci ifadesini incelemeye hazırız. "Haftanın ilk günü erkenden, ortalık daha karanlıkken Mecdelli Meryem mezara gitti. Taşın mezarın girişinden kaldırılmış olduğunu gördü" (Yuhanna 20:1). Yuhanna'nın dirilişle ilgili açıklamasında çok az yeni bilgi vardır. Diğer tüm yazarlar gibi o da haftanın ilk gününün hiç kimse tarafından kutsal sayıldığına ya da kutsal tutulduğuna dair herhangi bir belirti vermez. Şimdiye kadar, tüm Müjde hikâyelerindeki önemli ortak nokta, böyle bir kanıtın tamamen yokluğu olmuştur.

Beşinci Bölüm
Yahudi Yetkililerden
Korkulması Nedeniyle

Yuhanna aynı bölümde “ilk gün” den tekrar bahseder ve bu genellikle pazar tapınmasına bir gönderme olarak yanlış yorumlanmıştır. “Haftanın o ilk günü akşam olunca, öğrencilerin Yahudi yetkililerden korku nedeniyle buldukları yerin kapıları kapalıyken İsa geldi, ortalarında durup, ‘Size esenlik olsun!’ dedi” (Yuhanna 20:19).

Dirilişle aynı gün kilitli kapılar ardında bir araya gelmiş olsa da bu olay özel bir anma töreni miydi? Koşullar bunun böyle olmasını imkânsız kılmaktadır. Metinde açıkça “öğrencilerin Yahudi yetkililerden korkusu nedeniyle” orada toplandıkları belirtilmektedir. Korku içindeki öğrenciler mezarın boş olduğunu çoktan öğrenmişlerdi ve kısa bir süre sonra İsa’nın cesedini çalmakla suçlanmayı bekliyorlardı. Korunmak ve güvende olmak için kilitli odada bir araya toplandılar.

Gerçek şu ki, Mesih’in ölümden dirildiğine inanmıyorlardı. Markos’un anlatımı, dirilen Efendimiz’i gerçekten gördüklerini haber veren

Meryem ve diğer öğrencilerin tanıklığını tamamen reddettiklerini ortaya koymaktadır. “Meryem gitti, İsa’yla bulunmuş olan, şimdiyse yas tutup gözyaşı döken öğrencilerine haberi verdi. Ne var ki onlar, İsa’nın yaşadığını, Meryem’e görüldüğünü duyunca inanmadılar. Bundan sonra İsa kırlara doğru yürümekte olan öğrencilerinden ikisine değişik bir biçimde görüldü. Bunlar geri dönüp öbürlerine haber verdiler, ama öbürleri bunlara da inanmadılar. İsa daha sonra, sofrada otururlarken Onbirler’e görüldü. Onları inançsızlıklarından ve yüreklerinin duygusuzluğundan ötürü azarladı. Çünkü kendisini diri görenlere inanmamışlardı” (Markos 16:10-14).

Tüm bu sözlere dayanarak, pazar günü öğleden sonra kapalı odada yapılan o utanç verici toplantıyı sessizce geçiştirmeliyiz. Bazılarının tasvir ettiği gibi, diriliş nedeniyle sınırsız bir sevinç yaşanmamıştı. Aslında, öğrenciler bir mucizenin gerçekleştiğinin farkında bile değillerdi. Korkulu, üzüntülü ve inançsızdılar. İsa onlara görüldüğünde, inanç eksiklikleri ve kendi arkadaşlarının tanıklığını reddetmeleri nedeniyle şiddetli bir şekilde azarlayıcı sözler söyledi. Bu olayı, dirilişi onurlandıran sevindirici bir anma töreni hâline getirmek ne kadar da yanıltıcıdır!

Şimdiye kadar, Yeni Antlaşma'daki sekiz referanstan altısını dikkatle inceledik ve pazar gününün kutlandığına dair tek bir ifadeye rastlamadık. Aslında bunların her biri, haftanın ilk gününün tapınma, dua, dinlenme ya da dirilişi onurlandırmak için kullanıldığına dair tutarlı ve tam bir cehaleti ortaya koymaktadır. Müjdeler olayların gerçekleşmesinden birkaç yıl sonra yazılmıştır, bu da Kutsal Ruh'a yazarlara tüm gerçekleri ilham etmesi için birçok fırsat vermiştir. İsa öğrencilerine Kutsal Ruh'un görevinin "sizi [sizleri] tüm gerçeğe yöneltmek" olduğunu söylemiştir (Yuhanna 16:13).

Eğer ilk günün kutlanması gerçeğin bir parçası olsaydı, Kutsal Ruh bunu Matta'ya, Markos'a, Luka'ya ve Yuhanna'ya açıklamakla tanrısal olarak yükümlü olurdu. Efendimiz de böyle söylemiştir. Şimdi geriye kalan iki referansa dönüyoruz. Eğer bu metinlerde hiçbir kanıt bulamazsak, araştırmayı bırakmak zorunda kalacağız, çünkü bakacak başka bir yer bulunmamaktadır. Pavlus ve Luka haftanın ilk gününden bahseden son tanıklardır ve her ikisi de söyledikleriyle büyük ölçüde yanlış yansıtılmışlardır.

Altıncı Bölüm

Korint'te Pazar Günü Tapınması Yok

1 . Korintliler 16:1, 2'de Pavlus şöyle yazmıştır: “Kutsallara yapılacak para yardımına gelince: Galatya kiliselerine ne buyurduysam, siz de öyle yapın. Haftanın ilk günü herkes kazancına göre bir miktar para ayırıp biriktirsin. Öyle ki, yanınıza geldiğimde para toplamaya gerek kalmasın.”

Lütfen elçinin ne söylediğine ve ne söylemediğine dikkat edin. Birçok kişi dinsel bir toplantı yapıldığını ve bir bağış kutusu dağıtıldığını sanmıştır. Oysa durum böyle değildir. Pavlus Küçük Asya'daki kiliselere özel çağrılar yazıyordu, çünkü Yeruşalim'deki Hıristiyanlar'ın çoğu yiyecek ve günlük ihtiyaçların eksikliğinden dolayı büyük sıkıntı çekiyorlardı. Pavlus Korint'teki kiliseden yiyecek, giyecek vs. toplamalarını ve bunları Yeruşalim'e gönderecek adamlar bulana kadar evlerinde saklamalarını istemiştir. Orijinal Grekçedeki “depolamak” ifadesi, evde bir kenara koymak gibi açık bir çağrışım yapmaktadır. Pazar günü savunucuları bile bunu kabul etmektedir.

Toplama ve depolama o gün yapılacaktı. Pavlus neden bu işin pazar günü yapılmasını önermişti ve bu işin yapılması için neler gerekliydi?

İlk olarak, mektup kiliseyle Şabat günü herkes tapınma için toplandığında paylaşılacaktı. İş yapmak için ilk fırsat ertesi gün, yani haftanın ilk günü olacaktı. Yerusalim'de belirgin bir yiyecek sıkıntısı olduğunu ve ihtiyacın öncelikle para olmadığını unutmayın. Luka'nın Elçilerin İşleri 11:28-30'da bize hatırlattığı gibi, bu tür kıtlık koşulları Orta Dođu bölgelerinde olağandışı değildi.

Roma'daki kilise, acı çeken Hıristiyanların özel ihtiyaçları konusunda ipuçları verir. "Ama şimdi kutsallara bir hizmet için Yerusalim'e gidiyorum. Çünkü Makedonya ve Ahaya'da bulunanlar, Yerusalim'deki kutsallar arasında yoksul olanlar için yardım toplamayı uygun gördüler. Evet, uygun gördüler. Gerçekte onlara yardım borçlular. Uluslar, onların ruhsal bereketlerine ortak olduklarına göre, maddesel bereketlerle onlara hizmet etmeye borçlular. Bu işi bitirip sağlanan yardımı onlara ulaştırdıktan sonra size uğrayacağım, sonra da İspanya'ya gideceğim" (Romalılar 15:25-28).

Elçi burada etkili konuşmasında hassas bir noktaya dokunur. Romalı Hıristiyanlar, kendilerine müjdelemek için öğretmenler gönderen Yeruşalim'deki ana kiliseye büyük minnet borçluydular. Pavlus onları, kendilerinden aldıkları ruhsal gerçeklere karşılık olarak, bedensel ya da maddi armağanlar vermeye çağırır. Pavlus'un aklında ne tür armağanlar vardı? 28. ayette geçen "Bu işi bitirip sağlanan yardımı onlara ulaştırdıktan sonra" ifadesinin Grekçe karşılığı "Bu işi bitirip bu meyveyi onlara mühürledikten sonra" anlamına gelmektedir. Burada kullanılan Grekçe sözcük, gerçek meyve için kullanılan evrensel bir terim olan "*karpos*" dur. Aynı zamanda "kişinin emeğinin meyveleri" anlamına da gelebilir.

Bu, Pavlus'un Korintli Hıristiyanlara söylediği gibi "yanınıza geldiğimde para toplamaya gerek kalmasın" diye işlerini haftanın ilk günü yapmalarını öğütlemesine açıklık getirir. Bahçeden ve tarladan ürün toplamak ve depolamak gibi işler kesinlikle Şabat günü uygun olmazdı. Bu ayetlerde, pazar günü bir kez daha dünyevi faaliyetler için bir gün olarak tanımlanır ve dinsel kutlama hakkında hiçbir açıklama yapılmaz.

Yedinci Bölüm

Pavlus'un En Uzun Vaazı

Bu da bizi pazar gününün kutsallığını destekleyebilecek son referansa getirir. Luka'nın erken dönem kilise tarihinde, Pavlus'un Troas'taki inançlılar ile yaptığı etkileyici veda toplantısını anlatır. Tanrı'nın emirlerine itaatsizliklerini haklı çıkarmak için en ufak bir bahaneye sarılanlar, Elçilerin İşleri Kitabı'ndaki bu anlatımı büyük ölçüde çarpıtmışlardır. Yeni Antlaşma'da haftanın ilk günü dinsel bir toplantı yapıldığına dair tek bir kayıt olduğu için, bunu özel bir dikkat ve ilgiyle incelemeliyiz.

İçeriğin tamamı bunun bir gece toplantısı olduğunu ortaya koymaktadır. “Biz de Mayasız Ekmek Bayramı'ndan sonra Filipi'den denize açılıp beş günde Troas'a gelerek onlarla buluştuk. Orada yedi gün kaldık. Haftanın ilk günü ekmek bölmek için bir araya toplandığımızda Pavlus inançlılara bir konuşma yaptı. Ertesi gün oradan ayrılacağı için konuşmasını gece yarısına dek sürdürdü. Toplanmış olduğumuz üst kattaki odada birçok kandil yanıyordu. Eftihos adlı bir delikanlı pencerede oturuyordu. Pavlus konuşmasını

uzattıkça Eftihos'u uyku bastı. Uykuya dalınca da ikinci kattan aşağı düştü ve yerden ölüsü kaldırıldı. Aşağı inen Pavlus delikanlının üzerine kapanıp onu kucakladı. 'Telaşlanmayın, yaşıyor!' dedi. Sonra yukarı çıkıp ekmek böldü ve yemek yedi. Gün doğuncaya dek onlarla uzun uzun konuştu, sonra oradan ayrıldı. Çocuğu diri olarak evine götüren inançlılar bu olaydan büyük cesaret aldılar. Biz önden giderek gemiye bindik ve Assos'a hareket ettik. Pavlus'u oradan alacaktık. Kendisi karadan gitmek istediği için bunu böyle düzenlemişti" (Elçilerin İşleri 20:6-13).

Troas'ta bütün gece süren bu toplantıyla ilgili çok sıra dışı bazı şeyler vardır. Birincisi, konuşmacı ve kalabalık açısından da ciddi ve dokunaklı bir olay olmalıydı. Pavlus 25. ayette şöyle der: "Şimdi aralarında dolaşıp Tanrı'nın Egemenliği'ni duyurduğum sizlerden hiçbirinin yüzümü bir daha görmeyeceğini biliyorum."

Bu veda toplantısının haftanın ilk gününün karanlık bir saatinde yapıldığı açıktır. Odada ışıklar vardır ve Pavlus gece yarısına kadar vaaz vermiştir. Burada Yahudilerin zamanı hesaplama yöntemini anlamak önemlidir. Günler pagan Roma yöntemine göre gece yarısından gece

yarısına kadar sayılmazdı. Kutsal Kitap'ta gün akşam saatlerinde başlar.

Yaratılış Kitabı, yaratılış haftasının tüm günlerini aynı şekilde tanımlar: “Akşam oldu, sabah oldu ve ilk gün oluştu... Akşam oldu, sabah oldu ve ikinci gün oluştu,” vs. Başka bir deyişle; bir günlük zaman dilimi içinde akşam her zaman gündüzden önce gelir.

Bu, Şabat'ın neden şu sözlerle tanımlandığını açıklar: “O gün sizin için Şabat, dinlenme günü olacak. İsteklerinizi denetleyeceksiniz. Ayın dokuzuncu günü, akşamdan ertesi akşama kadar Şabat'ı kutlayacaksınız” (Levililer 23:32). Peki Kutsal Kitap'a göre akşam ne zaman başlar? “Akşam olup güneş batınca, bütün hastaları ve cinlileri İsa'ya getirdiler” (Markos 1:32). Ferisiler Şabat günü şifa vermenin yanlış olduğunu öğrettikleri için, halk hastalarını İsa'ya getirmeden önce Şabat gününün bitmesini beklemişti. Bu nedenle onları “akşam olup güneş batınca” getirdiler. Musa şöyle yazmıştı: “... Kurbanı orada akşam gün batınca, Mısır'dan çıktığınız saatlerde keseceksiniz” (Yasanın Tekrarı 16:6).

Nehemya Kitabı'nda Şabat'ın başlangıcıyla ilgili başka bir açıklama daha verilir. “Şabat'tan önceki akşam Yeruslaim kapılarına gölge düşünce,

kapıların kapatılması ve Şabat sona erinceye kadar açılmaması için buyruk verdim. Şabat Günü kente yük sokulmasın diye bazı adamlarımı kapılara yerleştirdim” (Nehemya 13:19).

Bu durum Şabat’ın ilk anlarını kesinlikle güneşin battığı, havanın kararmaya başladığı zamana denk getirir.

Şimdi bu sağlam Kutsal Kitap ilkesini Pavlus’un Troas’taki ilk gün toplantısına uygulamaya hazırız. Toplantının gece olması, cumartesi gecesini yapılmasını gerektirir. Şabat gün batımında sona ermiş ve haftanın ilk günü başlamıştı. Şabat günü halkla birlikte olabilmek için tam yedi gün kalan Pavlus, cumartesi gecesini gemiyle ayrılmamaya karar verir. Bunun yerine, bütün gece boyunca oradaki inançlılarla birlikte oldu ve pazar sabahı yarımada boyunca otuz iki kilometre yürüyerek Assos’taki gemiye ulaştı.

Bu arada, dikkatle planlanmış yolculuğun önemli anlarını anlatan Luka da dâhil olmak üzere, Pavlus’un müjdeciler arkadaşları bu tekneyi kullanmışlardır. Cumartesi gecesini Şabat bitene kadar denize açılmamaları çok önemlidir. Küreklerde ve yelkenlerde çalışmak, kutsal bir gün için Pavlus’un pazar sabahı yoldaki kıvrım boyunca otuz iki kilometrelik yürüyüşünden daha

uygun olmazdı. Ne Pavlus ne de yol arkadaşları Tanrı'nın kutsal Şabatı'nda bu dünyevi faaliyetlere katılmazlardı.

Sekizinci Bölüm

Eftihos Neden Kiliseden Ayrıldı?

Kutsal Kitap'ın The New English Bible (-Yeni İngilizce) versiyonu toplantının cumartesi gecesi yapıldığını belirtir. Hikâyenin ana odağı, pencereden düşen Eftihos'un ölümden dirilmesi gibi görünmektedir. Cesur Pavlus, Şabat günü ve cumartesi gecesi bütün gece hizmet ettikten sonra, pazar sabahı Assos'taki arkadaşlarına katılmak için otuz iki kilometre yürümüştür. Cumartesi gecesi, Şabat bittikten sonra, yarımadanın etrafında seyreden gemide kalmışlardı. Pavlus'un ertesi gün yürüyerek yaptığı bu uzun yolculuk herhangi bir kutsal günde çok uygunsuz olurdu.

Bazıları ekmek bölmeyi topluluk ayiniyle bir tutmuştur, ancak böyle bir görüş Kutsal Yazılar'dan destek bulamaz. Luka bize ilk Hıristiyanların her gün ekmek böldüklerini bildirir. "Her gün tapınakta toplanmaya devam eden inançlılar, kendi evlerinde de ekmek bölüp

içten bir sevinç ve sadelikle yemek yiyor ve Tanrı'yı övüyorlardı” (Elçilerin İşleri 2:46).

Pavlus'un Efendi'nin Sofrası'nı üst kattaki odada inançlılar ile birlikte kutladığı iddiasını Kutsal Kitap doğrulamaz. Kullanılan ifadeler bunun birlikte paylaştıkları ortak bir yemek olduğunu gösterir gibidir. “Sonra yukarı çıkıp ekmek böldü ve yemek yedi. ...” (Elçilerin İşleri 20:11). Burada yemek yemenin ekmek bölmekle ilişkilendirildiğini görüyoruz. Topluluk yemeğinden bu şekilde söz edilmesi pek muhtemel değildir.

Ancak bu veda toplantısı Mesih'in çektiği acıların ve ölümünün kutlanmasını içeriyor olsaydı bile, pazar gününün kutlanmasına herhangi bir itibar kazandırmazdı. Elçilerin İşleri 2'de ekmeğin her gün bölündüğünü gördük ve Efendi'nin Sofrası hiçbir yerde belirli bir günle bağlantılı değildir. Troas toplantısının haftalık düzenli bir tapınma töreni olmadığı herkes için açıktır. Bütün gece süren bu toplantının önemi, genç adam Eftihos'un mucizevi bir şekilde diriltilmesinde ve Pavlus'un ölümünden önce onları bir daha göremeyeceği gerçeğinde ortaya çıkar. Belirli bir zaman diliminin —cumartesi gecesinin tamamının— ruhsal açıdan hiçbir

önemi yoktur. Dikkatli bir tarihçi olan Luka, dirilen gencin mucizesini sadakatle belgelemesine rağmen, Pavlus'un uzun vaazının içeriğini bile yazmamıştır. Görünüşe göre, Luka'nın ortaya koymaya çalıştığı şey, Eftihos'un kiliseden ayrılış biçimi değil, bunun hangi gün olduğudur.

Yeni Ahit'te haftanın ilk gününe yapılan sekiz atfın her birinin yoğun bir incelemesini tamamlamış bulunuyoruz. Bunlardan hiçbiri pazar gününün Tanrı tarafından kutsandığına ya da insanlar tarafından kutlandığına dair en ufak bir kanıt sunmamıştır. Tanrı'nın yanılmaz büyük test kitabı, çoğunluğun gerçek yerine geleneği takip ettiğini ortaya koymuştur. Milyonlarca kişi boş bir pagan sembolüne körü körüne bağlılık konusunda kandırılmıştır.

Bir sabah geniş saray arazisinin sınır bölgesinde yürüyüşe çıkan bir Rus çarının öyküsünü anımsıyorum. Orada omzunda silahı olan bir askerin avlu duvarının ıssız bir köşesinde bir aşağı bir yukarı yürüdüğünü görmüş. Nöbetçi olduğu anlaşılan askere neyi koruduğunu sormuş. Adam sadece emirlere uyduğunu ve neden o noktaya atandığını bilmediğini söylemiş. Çar muhafız yüzbaşısına askerin ne yaptığını sormuş ama onun da bir fikri yokmuş. Sarayın

güvenliğinden sorumlu generale sorulmuş ama o da bu görevlendirme için bir neden gösterememiş. Sonunda kral tozlu askerî kayıtların araştırılmasını emretmiş ve gizem ortaya çıkmış. Yıllar ve yıllar önce, ana kraliçe avlunun o köşesine birkaç gül fidanı dikmişti ve bir asker de fidanı ezilmekten korumak için gönderilmişti. Daha sonra birileri bu emri iptal etmeyi unutmuş ve günlük nöbet geleneği yıllar boyunca devam etmiştir ve askerler silahlarıyla boş bir gül tarlasından başka bir şeyi korumamışlardır.

Bugün pazar gününün kutsallığını korumaya çalışan milyonlarca samimi Hıristiyan var. Aslında ortada korunacak bir şey olmadığı farkında değiller. Haftanın ilk günü, ıssız bir gül bahçesi kadar kutsallıktan yoksundur. İsa şöyle demiştir: “Göksel Babam’ın dikmediği her fidan kökünden sökülecektir” (Matta 15:13).

Dokuzuncu Bölüm Tapındıkları Gün

Pazar gününün kutlanmasıyla ilgili tüm olası kaynakları en ufak bir olumlu kanıt bulamadan tükettiğimize göre, şimdi bu erken dönem kilisesinin ilham verici tarihine dönelim.

Eğer haftanın ilk gününü kutlamıyorlarsa, hangi günü kutluyorlardı? Elçilerin İşleri kitabı yedinci gün Şabat'ı tutma konusunda tutarlı bir yol ortaya koymaktadır. Bir keresinde, Pavlus'a Yahudi olmayanlar tarafından Şabat günü onlar için özel bir ayin düzenlemesi için ricada bulunuldu. "Pavlus'la Barnaba havradan çıkarken halk onları, bir sonraki Şabat Günü aynı konular üzerinde konuşmaya çağırdı. ... Ertesi Şabat Günü kent halkının hemen hemen tümü Tanrı'nın sözünü dinlemek için toplanmıştı" (Elçilerin İşleri 13:42, 44).

Bu etkileyici ayetlerde Pavlus'un ve diğer Hıristiyanların Şabat uygulamalarını doğrulayan çok ilginç noktalar vardır. Yahudi olmayanların girmesine izin verilmeyen sinagogda vaaz verdikten sonra, Pavlus Yahudi olmayanlar tarafından etrafı sarıldı ve kendilerine "bir sonraki Şabat günü" vaaz vermesi için çağrıda bulunuldu. Birçok kişi şunu iddia etmiştir: Pavlus sadece Şabat günü sinagoglarda vaaz veriyordu, çünkü üzerinde çalışabileceği hazır bir Yahudi kalabalığı vardı. Bu yanlış bir iddiadır. Bu örnekte, Pavlus bir sonraki Şabat günü Yahudi olmayanlara vaaz vermek için önceden plân yapmıştı ve 43. ayete göre, o gün onu dinleyenlerin çoğu dine yeni

katılanlardı ve “birçoğu onların ardından gitti.” Yani Hıristiyanlığı kabul etmişlerdi ve “Pavlus’la Barnaba onlarla konuşarak onları devamlı Tanrı’nın lütfunda yaşamaya özendirdiler.”

Şabat tapınmalarının “Tanrı’nın lütfunda” devam etmesi bağlamında anlatılması ne kadar da enteresan! Şabat konusunda modern olan eleştirmenler, Şabat tapınmasını sürdürenleri müjdenin lütfuna yabancı olan yasa-perestler (yasacılar) olarak damgalamaya çalışırlar. Oysa Kutsal Kitap’ın yazarları itaati sürekli olarak inanç yoluyla gerçek kurtuluşla ilişkilendirirler.

Elçilerin İşleri 16:13’te, Pavlus’un sinagogun ve Yahudilerin olmadığı zamanlarda bile Şabat’a bağlı kaldığına dair kesin bir kanıtı sahibiz. Pavlus, sadece birkaç dağınık Yahudi’nin bulunduğu ve hiç sinagogun olmadığı Yunanistan’da hizmet vermekteydi. Peki o Şabat günü ne yapıyordu? “Şabat Günü kent kapısından çıkıp ırmak kıyısına gittik. Orada bir dua yeri olacağını düşünüyorduk. Oturduk, orada toplanmış kadınlarla konuşmaya başladık.”

Kiliseye gidemese bile, havari dinsel tapınmanın yapıldığı bir yer aramıştı ki, bu nehir kenarında dua edilen bir yerdi ve oraya gidenlere vaaz vermişti. Şüphesiz, Pavlus’u bu alışılmadık

açık hava misyonunda izlerken, hiç kimse onun Şabat'a olan derin bağlılığını fark etmekte zorlanmaz. Makedonya'daki bu deneyimin Şabat yerine haftanın ilk gününde gerçekleştiğini varsayalım. Sorgusuz sualsiz, pazar tapınması için kesin bir kanıt olarak gösterilirdi ve biz de aynı fikirde olmak zorunda kalırdık. Fakat Pavlus'un gerçek Şabat tutma konusunda verdiği bu örneğin aleyhinde hangi olası argümanlar ileri sürülebilir?

Yine, Pavlus'un geleneksel uygulamasını şu sözlerle okuyoruz: "Pavlus, her zamanki gibi Yahudiler'e giderek art arda üç Şabat Günü onlarla Kutsal Yazılar üzerinde tartıştı" (Elçilerin İşleri 17:2). "Pavlus, her Şabat Günü havrada tartışarak hem Yahudileri hem Grekleri ikna etmeye çalışıyordu" (Elçilerin İşleri 18:4).

Son olarak, büyük elçinin hayatı boyunca tek bir pazar gününü dâhi kutsal tutmadığına dair kişisel tanıklığını alıntılıyoruz. Ölümünden hemen önce Pavlus Yahudi önderlere şu vurgulu açıklamayı yapmıştır: "Kardeşler, halkımıza ya da atalarımızın törelerine karşı hiçbir şey yapmadığım hâlde, Yerusâlim'de tutuklanıp Romalıların eline teslim edildim" (Elçilerin İşleri 28:17).

Bir an için düşünün! Eğer Pavlus kasten Şabat'ı bozmuş ya da yedinci günden başka bir

gün tutmuş olsaydı, Yahudi geleneklerine aykırı bir şey yapmadığını doğru bir şekilde beyan edemezdi. Dürüstlüğü tartışılmaz bir adamın bu kesin beyanına dayanarak, Kutsal Kitap'ta pazar gününü tutma konusunda yetki arayışını kapatıyoruz. Kutsal Kitap'ta böyle bir şey yoktur.

Eğer bunu bulabilseydik, kuşkusuz dinsel yükümlülüğümüzü yerine getirmek çok daha kolay olurdu. Çünkü hem Protestan hem de Katolik büyük dinsel kurumların çoğunun desteğine ve örneğine sahip olurduk.

Ama biz en popüler yolu ya da en uygun yolu aramıyoruz; biz Kutsal Kitap'ın yolunu arıyoruz ve biz bunu bulduk. Tüm samimiyetimizle, Tanrı'nın el yazısıyla yazılmış büyük yasasında emredilenden farklı bir gün tutma geleneğinin, sonunda bizi yargılayacak olan Söz'e aykırı olduğunu söylemeliyiz. Hiçbir popüler çoğunluk görüşü, basit bir "Tanrı böyle diyor" şeklindeki önemli tanıklığı geçersiz kılamaz. Bu konudaki öğretimizi Kutsal Kitap'a, sadece ve sadece Kutsal Kitap'a dayandırmalıyız.

Tanrı Sözü şöyle der: "Ama yedinci gün bana, Tanrının EFENDİ'ye Şabat Günü olarak adanmıştır. O gün ... hiçbir iş yapmayacaksınız" (Mısır'dan Çıkış 20:10). Kutsal Kitap'ta Tanrı'nın

dünyaya büyük bir güç ve ihtişamla tanıttığı ahlâk yasasını geri çektiğine dair bir işaret bulana kadar, On Emir’i bugün hâlâ geçerli ve bağlayıcı olarak kabul edeceğiz. Tanrı ne demek istediğini söylemiştir ve ne dediyse onu kastetmiştir.

Bazıları Tanrı’nın bizi dördüncü emirden muaf tuttuğunu, çünkü hayatımızı kazanmak zorunda olduğumuz rekabetçi, sanayileşmiş toplumda yedinci günü tutmanın imkânsız olduğunu iddia etmektedir. Şeytanın ekonomik dünyayı Şabat Günü’nü tutanların aleyhine olacak şekilde manipüle ettiği şüphesiz doğrudur, ancak Tanrı hiçbir zaman imkânsızı istememiştir. Herhangi bir nedenle Tanrı’nın emirlerinden birini çiğnemek kesinlikle gerekmez.

Şöyle diyebilirsiniz: “Ama patronum cumartesi günü çalışmamı şart koşuyor ve ailemin açlıktan ölmesine izin veremem.” Bu ikilemin çözümü Efendimiz tarafından uzun zaman önce Dağdaki Vaaz’da verilmiştir. “Siz öncelikle O’nun egemenliğinin ve doğruluğunun ardından gidin, o zaman size bütün bunlar da verilecektir” (Matta 6:33). Önceki ayetlerde “bütün bunlar” ifadesi yiyecek, giyecek ve iş olarak tanımlanmaktadır. İsa bize net bir şekilde, eğer O’na itaat etmekle işverenimize itaat etmek arasında bir çelişkiye

düşersek, O'nu ilk sıraya koymamız gerektiğini söylemektedir. Maddi kaygılar asla Tanrı'nın isteğini yerine getirmekten daha önemli hâle getirilmemelidir.

Her durumda Tanrı, işinden de olsa Şabat'ı tutmaya karar veren bir Hıristiyan'ın inancını onurlandırır. Tanrı çoğu zaman Şabat'ı tutan kişi için özel düzenlemeler yaparak mucizeler yaratır. Bazı durumlarda, çocuklarının işlerini kaybederek sınanmalarına izin verir ve sonra inançlarına karşılık olarak daha iyi işler açar. Yine de koşullar ne olursa olsun, O'na güvendiğimizde ve itaat ettiğimizde “bütün bunlar” her zaman eklenecektir.

Tanrı'nın Şabatı'nı tutmanın gerçek sırrı, yüreklerimizde Şabat'ın Efendisi'ne sahip olmaktır! Tanrı'nın çocuklarını, O'nun buyruklarından birine itaatsizlik etmektense ölümü seçmeye yönelten şey sevgidir. İsa şöyle demiştir: “Beni seviyorsanız, buyruklarımı yerine getirirsiniz” (Yuhanna 14:15). Havari Yuhanna sevgiyi şu sözlerle tanımlamıştır: “Tanrı'ya sevmek O'nun buyruklarını yerine getirmek demektir” (1. Yu-hanna 5:3).

Dolayısıyla, bu bir günden çok gidilen bir yol meselesidir ki bu da sevgiyle itaat etme ya

da sevgisizlikle itaatsizlik etme yoludur. Bunu bir yere not edin ve asla unutmayın! Şabat'ı tutmak, gerçek yedinci gün Şabat'ı dâhi olsa, Tanrı'ya sevgi ve bağlılık dolu bir yürekten kaynaklanmıyorsa, beyhude bir çabadır. Sevgi olmadan tüm yasalara uymak mekanik ve zavallı bir hâle gelir, ama sevgiyle her buyruk bir sevinç ve zevk hâlini alır. Böyle bir kişisel sevgi ilişkisini Şabat günü tapınmanızın temeli hâline getirin ve hayatınızın geri kalanı boyunca haftanın en mutlu günü o gün olsun!

*Aileyle geçirilen zaman...
Tanrı ile geçirilen zamandır*

Şabat'ı tutmanın hayatınızı ve hatta sağlığını nasıl iyileştirebileceğini görün ve Tanrı'nın kutsal gününün geleceğini bilmenin sizin için neden önemli olduğunu keşfedin!

*Daha fazla bilgi edinmek için
AFBookstore.com
websitesini ziyaret ediniz.*

Daha fazla ücretsiz dijital kitap
için afbookstore.com!

AmazingBibleStudies.com

adresindeki ÜCRETSİZ
Kutsal Kitap Çalışması
kursumuzu kaçırmayın

Bugün kaydolun!

Post Box 1058

Roseville, CA 95746-8058

www.AmazingFacts.org

www.AmazingFactsTürkiye.com